

Kamp Westerbork in beelden

LES 3 GROEP 7
HERINNEREN
IN BEELDEN

LES 3 GROEP 7 HERINNEREN IN BEELDEN

PRAKTISCHE INFORMATIE VOOR LEERKRACHT

SAMENVATTING VAN DE LES

De leerlingen luisteren naar de geschiedenis van de familie Breslauer. Als Joodse vluchtelingen in Nederland terechtgekomen, worden zij tijdens de oorlog opgesloten in kamp Westerbork. Daar wordt vader Rudolf Breslauer de kampfotograaf. De leerlingen bekijken een deel van zijn werk.

De leerlingen bekijken een filmclip waarin fotograaf Sake Elzinga de leerlingen vertelt over de manier waarop hij in foto's het lege kampterrein inhoud weet te geven. De leerlingen bekijken een deel van zijn werk.

De leerlingen bezoeken het terrein van kamp Westerbork. Hier leggen zij op foto's hun eigen herinnering aan kamp Westerbork vast.

LESDOELEN

De leerlingen:

- ervaren de sfeer van een historische plek;
- kunnen aangeven welk beeld voor hen symbool staat voor de geschiedenis van deze plek en waarom;
- De leerlingen maken een foto van hoe zij zich hun bezoek aan kamp Westerbork zouden willen herinneren.

ACHTERGRONDINFORMATIE

PRAKTISCH

Het Herinneringscentrum Kamp Westerbork bestaat uit twee gedeelten: het museum met een tentoonstelling over de geschiedenis van kamp Westerbork en de historische plek waar het kamp daadwerkelijk gelegen heeft.

De gebouwen van het kamp zijn in 1970-1971 gesloopt. Op het terrein staan nu 14 radiotelescopen. Deze hebben voor hun onderzoek een autovrije zone nodig. Daarom is er een afstand van 3 kilometer tussen museum en kampterrein.

Deze afstand overbruggen de leerlingen, wanneer zij niet met de fiets komen, met de pendelbus van het Herinneringscentrum, die als enige een vrijstelling heeft voor de autovrije zone. Op en in de nabijheid van het kampterrein zijn geen toiletten of andere voorzieningen!

Tijdens uw bezoek wordt u begeleid door een educatief medewerker van het Herinneringscentrum.

MATERIAAL

Alle materialen zijn beschikbaar bij het Herinneringscentrum:

- camera met handleiding
- pen
- antwoordenblad
- plattegrond kampterrein

BEELDVORMING VANUIT HET PERSPECTIEF
VAN EEN KIND EN DE MAKER

LES 3 GROEP 7 HERINNEREN IN BEELDEN

LESBESCHRIJVING

VOORBEREIDING

Voorbereiding wordt gedaan door medewerkers van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork.

De leerkracht bespreekt de praktische zaken vooraf met de leerlingen. Ook deelt hij/zij de leerlingen in tweetallen. Bij een oneven aantal leerling ook 1 drietal. Bij grotere groepen wordt er ook in drietallen gewerkt in verband met het aantal beschikbare camera's.

De leerlingen moeten elkaar de ruimte kunnen geven om hun eigen mening te geven.

Tijd: 5 minuten

WERKVORMEN

De instructie vindt klassikaal plaats, aansluitend werken de leerlingen in groepjes van 2 of 3 leerlingen.

LIFESTYLETALENTEN

Creatief talent + communicatief talent + sociaal talent.

De leerlingen gaan creatief aan het werk in tweetalen. Er wordt van de leerlingen gevraagd dat ze samenwerken en scheidend en creërend te werk gaan.

BEELDASPECTEN

Ruimtesuggestie op het vlak - Standpunt en horizon
- Vervangen van kleur, contouren en textuur
Compositie - Opbouw, ordening, evenwicht en betekenis

LES 3 GROEP 7 HERINNEREN IN BEELDEN

INTRODUCTIE

30 minuten

De leerlingen worden welkom geheten in het Herinneringscentrum Kamp Westerbork, de educatief medewerker stelt zich voor en geeft uitleg over museum en terrein.

De educatief medewerker komt bij de leerlingen terug op het verhaal van de familie Breslauer. Chanita, de hoofdpersoon uit het voorleesverhaal in les 1, is de dochter van dit gezin. De Joodse familie Breslauer vlucht voor de oorlog uit nazi-Duitsland naar Nederland.

Tijdens de bezetting worden ze opgesloten in kamp Westerbork. Vader Rudolf Breslauer wordt aangesteld als kampfotograaf. Hij heeft het kamp in vele beelden vastgelegd, maar ook op film. De bekende 'Westerborkfilm' is van zijn hand. De leerlingen bekijken enkele van zijn foto's.

De leerlingen weten dat het terrein van kamp Westerbork tegenwoordig 'leeg' is. De authentieke gebouwen zijn er niet meer. Toch is het kampterrein vol beelden en verhalen.

In een filmclip legt fotograaf Sake Elzinga de leerlingen uit hoe hij al dertig jaar als 'huisfotograaf' van het Herinneringscentrum het kampterrein toch telkens in nieuwe beelden weet vast te leggen. Hij geeft de leerlingen tips and tricks.

Aansluitend wordt uitgelegd wat de leerlingen op het kampterrein gaan doen:

- *Met de bus naar het kampterrein*
- *In groepjes foto's maken op het terrein: de leerlingen leggen hun eigen herinnering aan kamp Westerbork vast.*
- *Toelichting materialen*
- *Samen afsluiten bij het monument De 102.000 stenen*
- *Met de bus terug naar het museum*
- *Uitkiezen van jullie beste foto op school*

Busvervoer en pauze

30 minuten

Voorafgaand bezoeken de leerlingen het toilet en hebben zij pauze om fruit en drinken te nuttigen.

INLEIDING

5 minuten

De klas krijgt een korte inleiding op het terrein: waar zijn we nu?

De plattegrond van het terrein wordt toegelicht en deze krijgen de leerlingen mee.

Met de leerlingen worden afspraken gemaakt over het rondkijken op het terrein:

BEELDVORMING VANUIT HET PERSPECTIEF
VAN EEN KIND EN DE MAKER

LES 3 GROEP 7 HERINNEREN IN BEELDEN

- Bezoekers mogen alleen gefotografeerd worden, als ze daarvoor toestemming geven;
- Voor veel mensen is het kampterrein een bijzondere plek, houd daarmee rekening in je gedrag.
- Je blijft bij jouw groepje, elk groepje heeft een nummer.
- Van elke plek worden maximaal 3 foto's per leerling gemaakt.

KERN

90 minuten

De leerlingen lopen in hun groepje over het terrein aan de hand van de op de plattegrond aangegeven locaties. Op het terrein is één educatief medewerker van het Herinneringscentrum beschikbaar om de leerlingen te begeleiden. De leerkracht en eventuele andere begeleiders lopen ook langs de groepjes om de vinger aan de pols te houden.

De leerlingen maken in twee- of drietallen foto's met een camera van het Herinneringscentrum, maximaal drie foto's per leerling per locatie. De begeleiders van de groep dragen er zorg voor dat iedere leerling de ruimte krijgt om zijn/haar foto te maken.

AFSLUITING

15 minuten

Alle groepjes komen samen bij het monument van De 102.000 stenen. De educatief medewerker stelt een aantal evaluerende vragen over de opdracht.

- *Per groepje: Wat is de beste foto die jullie hebben gemaakt? Waarom vinden jullie dat?*
- *Hoe vonden jullie het om de plek van kamp Westerbork te bekijken en vast te leggen?*

Hier staan ook stenen voor de familie Breslauer. Alleen dochter Chanita heeft Auschwitz overleefd. De educatief medewerker staat met de leerlingen stil bij de betekenis van dit monument en stelt de leerlingen een aantal afrondende vragen:

- *Een aantal jaren geleden is Chanita zelf op deze plek geweest. Hoe zou het voor haar geweest om hier te staan?*

De plek is leeg, maar voor Chanita is dit nog steeds een beladen plek.

- *Wat zou er bedoeld worden met 'een beladen plek?'*
- *Is het denk je gelukt om met jouw foto een goed beeld te geven van deze beladen plek?*

Busvervoer

10 minuten

Met de bus terug naar het museum, afsluiting programma.

BEELDVORMING VANUIT HET PERSPECTIEF
VAN EEN KIND EN DE MAKER

